

In honorem Iskra Iveljić

Prof. dr. sc. Iskra Iveljić: o šezdesetoj obljetnici života

Iskra Iveljić rodila se 25. listopada 1959. u Frankfurtu na Majni. No, već od ranoga djetinjstva živi u Zagrebu, gdje je pohađala osnovnu školu, a potom školovanje nastavila u Klasičnoj gimnaziji, gdje su joj, između ostalih, predavali i profesori Mary Ann Škare, Dubravko Škiljan, Damir Salopek, Blaženka Mrkoci... Osim obiteljske sredine, valjda ju je i to navelo da se nakon škole u Križanićevoj zaputi na zagrebačko Trnje i upiše Filozofski fakultet, gdje je na prijelazu iz sedamdesetih u osamdesete studirala povijest te engleski jezik i književnost. Marno je pohađala nastavu i slušala predavanja bardova hrvatske historiografije druge polovine dvadesetoga stoljeća, među ostalima, Mirjane Gross, Ljube Bobana, Tomislava Raukara i Nikše Stančića, kojemu je uskoro nakon što je završila poslijediplomski magistarski studij postala asistenticom. Boravila je na istraživačkim stipendijama i provodila istraživanja u inozemstvu, napose u Beču.

Prije jeseni 1993, kada je došla na fakultetski Odsjek za povijest, nepune je tri godine radila u Arhivu Hrvatske (1987-1990), današnjem Hrvatskom državnom arhivu, a nešto kraće u Institutu za suvremenu povijest (1990-1993), današnjem Hrvatskom institutu za povijest. U tom je razdoblju 1992. godine obranila i svoj magistarski znanstveni rad *Pokušaji modernizacije Banskog vijeća (1848.-1850)*, koji je izradila pod mentorstvom profesorice Mirjane Gross. Šest godina kasnije, 1998., obranila je i disertaciju *Uloga zagrebačke privredne elite u modernizaciji Hrvatske (1860.-1883)*, u izradi koje ju je također vodila profesorica Gross.

Na Odsjeku za povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Iskra Iveljić prošla je sve stručno-znanstvene i znanstveno-nastavne stupnjeve: od asistentice (1993-1999), docentice (1999-2004), izvanredne (2004-2010) i redovite profesorice (2010-2016) do redovite profesorice u trajnom zvanju (od 2016). Bila je pročelnica Odsjeka za povijest (2008-2010) i predstojnica Katedre za hrvatsku povijest (2014-2016). Do 2011. vodila je diplomski studij istraživačkog usmjerenja moderne i suvremene povijesti, a od 2017. na čelu je Poslijediplomskoga doktorskog studija Moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu, na kojemu od njegova početka vodi obvezni kolegij „Hrvatska predmoderna i moderna povijest“. Bila je članica uredništva u trima historiografskim časopisima: *Časopisu za suvremenu povijest*, *Otiumu: časopisu za povijest svakodnevice* i *Radovima Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. Recenzirala je brojne članke u znanstvenim časopisima i zbornike radova, odnosno znanstvene povijesne knjige, napose one koje govore o hrvatskoj povijesti 19. stoljeća.

Iskra Iveljić sudjelovala je u radu nekoliko domaćih i stranih znanstveno-istraživačkih projekata: u dvama ciklusima u projektu Nikše Stančića „Temeljni dokumenti hrvatske povijesti“, u projektu Petra Korunića „Etnički i kulturni identiteti u Hrvatskoj i izgradnja nacije“, u projektu Božene Vranješ-Šoljan „Hrvatska modernog i suvremenog doba: europski modeli i hrvatski identiteti“, kao i u projektu Hrvatske zaklade za znanost voditelja Dragana Damjanovića „Croatia and Central Europe: Art and Politics in the Late Modern Period (1780-1945)“. Godine 2014. vodila je fakultetski istraživački projekt koji je financiralo Sveučilište u Zagrebu „Prosvjetne i kulturne veze Zagreba, Beča i Budimpešte od kraja 18. do sredine 20. stoljeća“. Radila je u trima međunarodnim projektima: „Kroaten in Wien 1790-1918“ Nevena Budaka i Haralda Heppnera iz Graza, „Geschichte Südosteuropas als europäische Geschichte“ Holma Sundhaussena (*Freie Universität Berlin*) i Wolfgang Höpkena (*Universität Leipzig*) te „Zukunftswerkstatt“ Holma Sundhaussena i Ulfa Brunnbauera (*Universität Regensburg*). Sudjelovala je i u dvama bilateralnim hrvatsko-slovenskim projektima: „Javna upotreba povijesti“ Damira Agičića i Marte Verginelle te „Hrvatsko-slovenske veze u 19. i prvoj polovici 20. stoljeća. Primjer obitelji Pongratz“ Dragana Damjanovića i Mihe Preinfalka.

Od 2017. vodi projekt „Tranzicija hrvatskih elita iz Habsburške Monarhije u jugoslavensku državu“, koji financira Hrvatska zaklada za znanost. U projektu uz voditeljicu sudjeluje osam znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva, a njegov je glavni cilj „analizirati različite segmente hrvatskih elita tijekom posljednje faze postojanja Habsburške Monarhije te prikazati njihovu tranziciju u jugoslavensku državu, obuhvaćajući period od kasnog 19. stoljeća do 1930-ih“.

U svome znanstvenom radu Iskra Iveljić istražuje modernizacijske procese i fenomene hrvatske povijesti u 19. stoljeću. Dala je značajan doprinos novim pogledima na neka pitanja koja su bila zanemarena u ranijoj historiografiji. Na samim počecima svoje karijere bavila se fenomenom slavonsstva tijekom 1860-ih godina, potom je pozornost usmjerila na revolucionarnu 1848. godinu i onda se napokon posvetila istraživanjima razvoja građanstva, odnosno privrednih/gospodarskih elita i njihove uloge u modernizacijskim procesima u društvu Banske Hrvatske, kao i istraživanjima položaja i uloge plemstva te napose plemkinja u hrvatskom društvu kasnoga 19. i početka 20. stoljeća. Istraživala je također hrvatske studente u Beču u moderno doba. U nekoliko se članaka pozabavila i razvojem suvremene hrvatske historiografije, odnosno odnosom povijesne znanosti i društva (nakon 1991).

Iskra Iveljić objavila je tri knjige. Prva je od njih bila disertacija, preuređena i objavljena pod naslovom *Očevi i sinovi. Privredna elita Zagreba u drugoj polovici*

19. stoljeća u izdanju nakladničke kuće Leykam International u Zagrebu 2007. godine. Ta njezina opsežna i važna knjiga ostala je, nažalost, bez prikaza u hrvatskim historiografskim časopisima. Postoji tek jedan osvrt, vijest o promociji knjige koja se održala 18. prosinca 2007. u Hrvatskoj gospodarskoj komori, iz pera studenta Mateja Jurčića u časopisu studenata povijesti zagrebačkoga Filozofskog fakulteta *Pro tempore* (br. 5, 2008., str. 120). Na predstavljanju knjige sudjelovali su, uz domaćina Nadana Vidoševića, profesori Neven Budak (urednik knjige) i Mario Strecha (jedan od recenzenata) te profesorica Mirjana Gross, mentorica u izradi disertacije i naša najznačajnija povjesničarka za tematiku istraživanja devetnaestostoljetne hrvatske povijesti. O knjizi izrazili su se vrlo pohvalno, a profesorica Gross ustvrdila je: „Nema većeg zadovoljstva nego kad profesor doživi da njegovi učenici objave ovako korisnu i vrijednu knjigu.“ Knjiga *Očevi i sinovi* uistinu je pravo oživotvorenje pristupa koje je Mirjana Gross zagovarala u hrvatskoj historiografiji: socijalne historije sa sveobuhvatnim tendencijama inspiriranim impulsima *totalne historije*. Iskra Iveljić u njoj stvara panoramsku sliku zagrebačke privredne elite u drugoj polovini 19. stoljeća, fokusirajući se prije svega na njihovu ulogu u modernizacijskim procesima, koji u tom periodu sve intenzivnije zahvaćaju hrvatsko društvo, ne zanemarujući pritom ni neizbježnu poveznicu s procesima nacionalne integracije. Budući da modernizacijske procese shvaća – ponovno na tragu Mirjane Gross – sveobuhvatno, kao procese formiranja modernoga građanskog i kapitalističkog društva, njezina vizura nije nikako ograničena na ekonomsku sferu, već se dotiče i političke i kulturne djelatnosti zagrebačke privredne elite, ali i njihova svakodnevnog života te položaja žena u društvu i obitelji. Pri svemu tome prisutna je i komparativna perspektiva, napose s privrednom elitom Beča.

Drugu je svoju knjigu Iskra Iveljić objavila tri godine kasnije kod istog nakladnika, u seriji knjiga o hrvatskoj povijesti – naslovljena je *Banska Hrvatska i Vojna krajina od prosvijećenog apsolutizma do 1848*. Niti ova knjiga nije doživjela nikakav prikaz u znanstvenim časopisima. Ona je prije svega namijenjena studentima povijesti kao priručnik za hrvatsku povijest prve polovine 19. stoljeća, zamijenivši u tom smislu dugotrajno prisutan Šišićev pregled hrvatske povijesti. Ova sinteza relativno kratkotrajnog razdoblja hrvatske povijesti (radi se tek o nešto više od pola stoljeća) nije, međutim, uska politička događajnica. Nastavljajući se na pristup svoje prve knjige, Iskra Iveljić daje širok pregled procesa, struktura i institucija koje obilježavaju hrvatsku povijest od prosvijećenog apsolutizma do 1848. godine. Osim ključnih političkih procesa, autorica se tako dotiče i gospodarske situacije, temeljnih ekonomskih odnosa, razvoja institucija i simbola, školstva, vjerskih zajednica te različitih društvenih slojeva i njihove kulture življenja, kako u Banskoj Hrvatskoj tako i u Vojnoj krajini. Proces modernizacije ovdje se razmatraju u prosvjetiteljskim zamecima te u njihovim isprepletenostima s procesom nacionalne integracije, odnosno stasanjem hrvatskog nacionalnog

pokreta i formiranjem Banske Hrvatske kao hrvatskog nacionalno-integracijskog središta. Osim toga, ova je knjiga važna i zbog svojevrsne revalorizacije perioda hrvatske povijesti između 1815. i 1848. godine, koje nije obilježeno samo reakcionarnim nastojanjima da se spriječe promjene, nego se u njemu, makar postupno i potisnuto, odvijaju oni procesi koji će kulminirati 1848. godine, a koje u široj historiografskoj slici opisujemo kao prijelaz iz protomodernizacije u modernizaciju i iz kasnostaleškog u moderno građansko društvo.

Napokon, treću je autorsku knjigu Iskra Iveljić objavila u izdanju FF pressa 2014. godine pod naslovom *Anatomija jedne velikaške porodice. Rauchovi*. Ta je knjiga o velikaškom rodu Rauch de Nyék od početka 17. stoljeća (pojave prvih članova roda u Hrvatskoj) do suvremenosti, s naglaskom na modernom razdoblju, doživjela dva prikaza: iz pera doktoranda Vinka Drače u *Radovima Zavoda za hrvatsku povijest* i onaj Stjepana Matkovića u časopisu *Pilar*. Ova je knjiga rezultat sve izraženijega interesa Iskre Iveljić za istraživanje plemstva nakon inicijalne faze posvećene privrednoj eliti. Ona je također rezultat spoznaje o nedostatnoj obrađenosti te problematike u okviru hrvatske historiografije, posebice što se tiče razdoblja moderne i suvremene povijesti. Fokusirajući se na jednu velikašku porodicu, Iskra Iveljić prati njezinu sudbinu onkraj uvriježenih historiografskih prijelomnica. U tom smislu ova knjiga daje svjesno nijansiran pogled te ocjenu položaja i uloge plemstva kako u političkom tako i u društvenom i kulturnom životu, kritički se odnoseći prema svojevrsnoj *damnatio memoriae*, koja je prema plemstvu, kao percipiranom „anacionalnom elementu“, inaugurirana nakon 1918. godine, kao i prema drugoj krajnosti koja je u smislu hobsbawmovskog „izmišljanja tradicije“ izrazite nacionalne uloge plemstva nastupila nakon 1991. godine. Kako bi se nadišle takve jednostrane perspektive, Iskra Iveljić ne samo da odbacuje uski fokus na političku djelatnost najistaknutijih članova porodice Rauch, Levina i Pavla Raucha, nego širi pogled na sve aspekte života jedne plemićke porodice: položaj i ulogu žena, rodbinske veze i ženidbene politike, svakodnevicu, kulturu življenja i smrti, društveni angažman, kao i načine autoprezentacije. U tu je svrhu autorica iskoristila impozantnu paletu historiografskih metoda primijenjenih na široki korpus raznolikih povijesnih izvora, od ikonološke i imagološke analize portreta i drugih oblika vizualnih (re)prezentacija pa sve do oralne historije i intervju sa živućim potomcima porodice. „Cilj ove studije“, kako kaže sama autorica, „nije restauracija, nostalgичna potraga za izgubljenim vremenom plemićke slave, nego prilog integriranju plemstva u vertikalnu hrvatske baštine do suvremenosti, dakle do početka 21. stoljeća.“

Iskra Iveljić uredila je i tri zbornika radova: *Zbornik Nikše Stančića* (Zagreb: FF press, 2012), *Iz hrvatske povijesti 20. stoljeća / Iz hrvaške zgodovine 20. stoletja* (sa Žarkom Lazarevićem i Stjepanom Matkovićem, Ljubljana: Institut za novejšo zgodovino, 2012) i *The Entangled Histories of Vienna, Zagreb and Budapest (18th-20th Century)* (Zagreb: FF press, 2015). Potonja knjiga nastala je

kao rezultat istraživanja provedenih u sklopu projekta „Educational and Cultural Ties between Zagreb, Vienna and Budapest from the End of the 18th until the Middle of 20th Century“, koji je također vodila Iskra Iveljić. U njoj je sadržano sedamnaest radova autora različitih profila, od povjesničara, preko povjesničara umjetnosti i književnosti do filozofa, kako mlađih doktoranada tako i iskusnih istraživača. Intencija je ove knjige potaknuti istraživanja kulturnih veza Zagreba, Beča i Budimpešte, odnosno urbanih centara općenito, oslanjajući se pritom na koncepciju isprepletenih povijesti (*entangled histories*), kojom se dovode u pitanje još uvijek dominantni nacionalni narativi koji su partikularizirali iskustva habsburške imperijalne baštine. Tematska i (inter)disciplinarna širina knjige može se opravdano označiti značajnim prilogom interpretativnim pristupima koji nadilaze nacionalne okvire u kontekstu shvaćanja kulturnih razmjena te koji dovode u pitanje tradicionalno poimanje kulture.

Iskra Iveljić od svojega dolaska na Filozofski fakultet izvodi nastavu na svim razinama studija povijesti: ranije, prije Bolonske reforme, na diplomskom i poslijediplomskom studiju, a danas na prediplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini. Na prediplomskom studiju povijesti drži nastavu na obveznom kolegiju „Hrvatska povijest u 19. stoljeću“ i više izbornih kolegija, primjerice, „Seljaštvo Banske Hrvatske u 19. st.“, „Od staleškog ka modernom građanstvu“, „Položaj žena u Hrvatskoj 19. st.“, „Plemstvo Banske Hrvatske u 19. stoljeću“. Na diplomskom studiju moderne i suvremene povijesti drži nastavu na obveznom kolegiju „Hrvatsko društvo i kultura u 19. stoljeću“, a na Poslijediplomskom doktorskom studiju Moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu nositeljica je obveznog kolegija „Hrvatska predmoderna i moderna povijest“ te održava nastavu iz nekoliko izbornih kolegija: „Djeca i adolescenti u 19. stoljeću“, „Plemstvo u Banskoj Hrvatskoj u 19. stoljeću“ te, u suradnji s Ivicom Šuteom, „Svakodnevni život zagrebačkog građanstva u 19. i 20. stoljeću“.

Bila je mentorica velikom broju studenata pri izradi diplomskih radova iz tematike hrvatske povijesti 19. stoljeća, a vodila je i troje studenata poslijediplomskoga studija u izradi njihovih magistarskih radova: Tihomira Rajčića, Dunju Modrić-Blivajs i Suzanu Jagić. Pod njezinim su mentorstvom izrađena i obranjena dva doktorska rada (Dinko Čutura, *Stjepan Sarkotić – časnik, strateg i političar*; Katarina Horvat, *Kućna služinčad u gradu Zagrebu 1880.-1914*), a još je nekolicina doktoranada u postupku izrade disertacije.

Svoj je prvi rad Iskra Iveljić objavila 1986. u *Našim temama*, a riječ je o iscrpnom osvrtu na knjigu *Teorija historije* Agnes Heller. U više od trideset godina aktivnoga djelovanja na polju historiografije objavila je tri autorske i nekoliko uredničkih knjiga te pedesetak tekstova. Glavne su karakteristike njezinih tekstova teorijska potkovanost, utemeljenost na arhivskim istraživanjima, ozbiljnost i promišljenost teza, ali i istančan stilski osjećaj i jasnoća jezičnoga izričaja. Otvorila je i neke nove teme u

istraživanju modernizacijskih procesa u devetnaestostoljetnoj Banskoj Hrvatskoj, osobito postanka i razvoja građanskih elita, ali i položaja plemstva, žena i hrvatskih studenata u Beču. Njezin aktualan znanstveno-istraživački projekt među prvim je u hrvatskoj historiografiji usmjeren na pitanja tranzicije iz habsburške u jugoslavensku državu te položaja pojedinih društvenih slojeva u tranzicijskim procesima. Projekt treba završiti međunarodnom konferencijom u proljeće 2020. godine.

Bibliografija

(U popis nisu uključeni prikazi i recenzije, enciklopedijske natuknice, predgovori i pogovori niti drugi prigodničarski tekstovi)

1986.

„Teorija historije Agnes Heller“, *Naše teme* 12, str. 2175-2184.

1987.

„O nekim vidovima slavonsstva u časopisu *Slavonac*“, *Historijski zbornik* 40, str. 139-156.

1989.

„Nova istraživanja o građanskom društvu 19. stoljeća“, *Historijski zbornik* 42, str. 283-291.

„O značenju Unutrašnjeg odsjeka Banskog vijeća (1848-1850)“, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 22, str. 71-94.

1990.

„Građanstvo u Habsburškoj monarhiji“, *Časopis za suvremenu povijest* 22/3, str. 153-158.

„Sindikati u procjepu između radnika i poslodavaca (O polemici u *International Journal of Social History* 1989)“, *Časopis za suvremenu povijest* 22/1-2, str. 177-183.

1991.

„Trgovačka elita kao čimbenik modernizacije i hrvatske nacionalne integracije“, *Povijesni prilozi* 10, str. 193-217.

1992.

„Pokušaj stvaranja hrvatske vojske 1848./49. godine“, *Časopis za suvremenu povijest* 24/2, str. 47-58.

„Die Rolle der Grosskaufleute in der Modernisierung und in der nationalen Bewegung Zivil-Kroatiens in den sechziger Jahren des 19. Jahrhunderts“, u: Hannes Stekl et al. (ur.), *Durch Arbeit, Besitz, Wissen und Gerechtigkeit*, Beč – Köln – Weimar, str. 231-243.

Pokušaji modernizacije Banskog vijeća (1848-1850) (magistarski rad), mentorica: prof. dr. sc. Mirjana Gross, Filozofski fakultet u Zagrebu.

1993.

„Katolička crkva i civilno društvo u Hrvatskoj 1848. godine“, *Časopis za suvremenu povijest* 25/2-3, str. 19-42.

1996.

„Kultura nadzora u Banskoj Hrvatskoj 1860-ih godina“, u: Mira Kolar-Dimitrijević (ur.), *Spomenica Ljube Bobana*, Zagreb, str. 191-201.

„‘Stiefkinder Österreichs’: Die Kroaten und der Austroslavismus“, u: Andreas Moritsch (ur.), *Der Austroslavismus. Ein verfrühtes Konzept zur politischen Neugestaltung Mitteleuropas*, Beč – Köln – Weimar, str. 125-137.

1998.

Uloga zagrebačke privredne elite u modernizaciji Hrvatske (1860.-1883) (doktorski rad), mentorica: prof. dr. sc. Mirjana Gross, Filozofski fakultet u Zagrebu.

1999.

„Le sentiment national en Croatie. L’identité nationale croate“, *Historiens & Géographes* 366, str. 151-157.

2000.

„Die Kroaten und der Prager Slawenkongress“, u: Andreas Moritsch (ur.), *Der Prager Slawenkongress 1848*, Beč – Köln – Weimar, str. 131-142.

2001.

(s Josipom Kolanovićem i Nikšom Stančićem, ur.), *Hrvatski državni sabor*, sv. 1, Zagreb, 617 str.

2002.

„Die zersplitterte Ökumene der HistorikerInnen. Historiographie in Kroatien in den 1990er Jahren“, u: Alojz Ivanišević et al. (ur.), *Klio ohne Fesseln? Historiographie im östlichen Europa nach dem Zusammenbruch des Kommunismus*, Beč, str. 363-380.

2004.

„Hrvatska historiografija o 19. stoljeću nakon raspada Jugoslavije“, *Prispevki za novejšo zgodovino* 2, str. 29-44.

2006.

„Cum ira et studio. Geschichte und Gesellschaft Kroatiens in den 1990er Jahren“, u: Helmut Altrichter (ur.), *(Gegen)Erinnerung. Geschichte als politisches Argument*, München, str. 191-204.

2007.

„Die bürgerliche Elite Kroatiens in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts“, *Internationales Kultursymposion Mogersdorf* 35, str. 175-194.

(s Josipom Kolanovićem i Nikšom Stančićem, ur.), *Hrvatski državni sabor*, sv. 2, Zagreb, 661 str.

Očevi i sinovi. Privredna elita Zagreba u drugoj polovici 19. stoljeća, Zagreb, 483 str.

2008.

„Die Römisch-katholische Kirche in Banalkroatien vom Josephinismus bis zum politischen Katholizismus“, *Internationales Kultursymposion Mogersdorf* 31, str. 45-53.

„Od uza Sudbenog stola do turneje po Rusiji. Nepoznata pisma Josipa Henneberga iz 1894.-1897.“, *Časopis za suvremenu povijest* 40/2, str. 587-624.

2009.

„Modernisierung Kroatiens in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Europäische Vorbilder und kroatische Besonderheiten“, u: Flavius Solomon et al (ur.), *Vorbild „Europa“ und die Modernisierung im 19. und 20. Jahrhundert*, München, str. 25-45.

„Modernizacija izvana i modernizacija iznutra. Hrvatske zemlje od neoapsolutizma do bana Ivana Mažuranića“, u: Mislav Ježić (ur.), *Hrvatska i Europa*, sv. 4, Zagreb, str. 93-103.

„Prevlast unionista. Hrvatske zemlje do 1883. do 1903. godine“, u: Mislav Ježić (ur.), *Hrvatska i Europa*, sv. 4, Zagreb, str. 125-138.

2010.

Banska Hrvatska i Vojna krajina od prosvijećenog apsolutizma do 1848, Zagreb, 199 str.

2011.

„Prosvjeta Banske Hrvatske u 19. stoljeću“, u: *Zbornik Nikše Stančića*, Zagreb, str. 125-138.

„The Role of Education in Modernizing Croatia in the 2nd Half of the 19th Century“, u: Peter Vodopivec, Aleš Gabrič (ur.), *The Role of Education and Universities in Modernization Processes in Central and South-Eastern European Countries in 19th and 20th Century*, Ljubljana, str. 19-34.

(ur.) *Zbornik Nikše Stančića*, Zagreb, 387 str.

2012.

(sa Žarkom Lazarevićem i Stjepanom Matkovićem, ur.) *Iz hrvatske povijesti 20. stoljeća / Iz hrvatske zgodovine 20. stoletja*, Ljubljana, 183 str.

2014.

Anatomija jedne velikaške porodice. Rauchovi, Zagreb, 311 str.

2015.

(s Draganom Damjanovićem) „Arhitektonski atelijer Fellner & Helmer i obitelj Pongratz“, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 39, str. 121-134.

„Kroatische Eliten in Wien im 19. Jahrhundert“, u: *The Entangled Histories of Vienna, Zagreb and Budapest (18th-20th Century)*, Zagreb, str. 457-520.

„Kroatische Studenten und Professoren in Wien (1790-1918)“, u: *The Entangled Histories of Vienna, Zagreb and Budapest (18th-20th Century)*, Zagreb, str. 291-356.

(ur.) *The Entangled Histories of Vienna, Zagreb and Budapest (18th-20th Century)*, Zagreb, 582 str.

2016.

„Kontrolirana modernizacija za banovanja Ivana Mažuranića“, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 48, str. 313-328.

„Kulturna politika u Banskoj Hrvatskoj 19. stoljeća“, *Historijski zbornik* 69/2, str. 335-370.

„Plemkinje Banske Hrvatske u kasnom 18. i 19. stoljeću“, u: Damir Agičić et al. (ur.), *Spomenica Renea Lovrenčića*, Zagreb, str. 173-200.

2018.

„Od plemenite dokolice do profesije. Žene i umjetnost u Banskoj Hrvatskoj 19. stoljeća“, *Historijski zbornik* 71/1, str. 7-44.

„Prezrena elita. Plemstvo Hrvatske i Slavonije nakon 1918. godine“, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest* 50/1, str. 135-152.

„Umjetnost reprezentacije hrvatsko-slavonske aristokracije u 19. stoljeću“, u: Dragan Damjanović, Lovorka Magaš Bilandžić (ur.), *Imago, imaginatio, imaginabile. Zbornik u čast Zvonka Makovića*, Zagreb, str. 225-246.

2019.

Spannungsverhältnis zwischen Nationalismus und Multikulturalismus in Banal-Kroatien im 19. Jahrhundert, u: *Mehrsprachigkeit in Imperien / Multilingualism in Europe*, ur. Marijan Bobinac, Wolfgang Müller-Funk, Jelena Spreicer, Zagreb, str. 127-143.

Damir Agičić
Nikola Tomašegović

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI

51

BROJ 2

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

 FF press

ZAGREB 2019.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 51, broj 2

Izdavač / Publisher

Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher

Vesna Vlahović Štetić

Glavni urednik / Editor-in-Chief

Inga Vilogorac Brčić

Izvršni urednik / Executive Editor

Kornelija Jurin Starčević

Uredništvo / Editorial Board

Jasmina Osterman (stara povijest/ancient history), Trpimir Vedriš (srednji vijek/medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Željko Holjevac (moderna povijest/modern history), Tvrtko Jakovina (suvremena povijest/contemporary history), Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest/microhistory and local history),
Zrinka Blažević (teorija i metodologija povijesti/theory and methodology of history)

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council

Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko Bratož (Ljubljana), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki (Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien), Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz), Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj), Nade Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd), Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

Izvršni urednik za tuzemnu i inozemnu razmjenu /

Executive Editor for Publications Exchange

Martin Previšić

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant

Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120191

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“
<http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>

Financijska potpora za tisak časopisa / The Journal is published with the support by
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS, Emerging Sources Citation
Index - Web of Science

Naslovna stranica / Title page by

Marko Maraković

Grafičko oblikovanje i računalni slog / Graphic design and layout

Marko Maraković

Lektura / Language editors

Samanta Paronić (hrvatski / Croatian)

Edward Bosnar (engleski / English)

Tisak / Printed by

Tiskara Zelina, Sv. Ivan Zelina

Naklada / Issued

200 primjeraka / 200 copies

Ilustracija na naslovnici

Muza Klio (Alexander S. Murray, *Manual of Mythology*, London 1898)

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

*The Journal is accessible in digital form at the Hrcak - Portal of scientific
journals of Croatia <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*